

ขอหารือประเด็นการออกหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว

บันทึกข้อความสำนักกฎหมาย ที่ พณ ๐๔๐๒/๒๐๓๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

สำนักงานการค้าภายในจังหวัดอุบลราชธานี ได้ขอหารือสำนักกฎหมายกรณีบริษัท ก. จำกัด ขออนุญาตประกอบกิจการค้าข้าว ประเภทสีข้าว โดยทำสัญญาเช่าโรงสีกับบริษัท ข. จำกัด ซึ่งถูกธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ฟ้องขับไล่ละเมิดออกจากที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงสีและคลังกลางของบริษัท ข. จำกัด เช่นนี้จะสามารถออกหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวแก่บริษัท ก. จำกัด ได้หรือไม่

สำนักกฎหมายได้พิจารณาข้อหารือโดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัท ข. จำกัด ได้ทำสัญญาเช่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างกับธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีกำหนดระยะเวลาเช่า ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยกำหนดเงื่อนไขว่า หากบริษัท ข. จำกัด ผิดนัดหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา ธนาคารมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าได้ทันที และเมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุด บริษัท ข. จำกัด จะต้องออกจากที่เช่าไปภายใน ๗ วันต่อมา บริษัท ข. จำกัด ไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยการผิดนัดไม่ชำระค่าเช่า ธนาคารจึงได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาเช่าและให้ออกจากที่เช่า แต่บริษัท ข. จำกัด กลับเพิกเฉย ธนาคารจึงได้ฟ้องคดีแพ่งและละเมิดบริษัท ข. จำกัด ต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี แต่ปรากฏว่าในระหว่างการฟ้องคดีขับไล่นั้น เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ บริษัท ข. จำกัด ได้ให้บริษัท ก. จำกัด เช่าโรงสีและคลังกลางตามพิพาทดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ศาลจังหวัดอุบลราชธานีได้มีคำพิพากษาให้ขับไล่บริษัท ข. จำกัด ออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของธนาคาร ธนาคารจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีว่า ธนาคารเป็นเจ้าของทรัพย์สินและที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง เช่น โรงสีและคลังสินค้า เป็นต้นตามคำพิพากษาของศาลและไม่ประสงค์ให้ผู้ใดนำทรัพย์สินดังกล่าวไปประโยชน์หรือนำไปแอบอ้างเพื่อเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว

สำนักกฎหมายได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท ก. จำกัด ได้ยื่นคำขออนุญาตประกอบการค้าข้าว ประเภท สีข้าว โดยเป็นโรงสีขนาดใหญ่มีกำลังการผลิต ๑,๕๐๐ เมตริกตันต่อ ๒๔ ชั่วโมง การขออนุญาตและการอนุญาตประกอบการค้าข้าวจึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๙^๑ (ประกอบกับประกาศคณะกรรมการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๔๘๙ ฉบับที่ ๑๔๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบการค้าข้าว ประเภทสีข้าวที่เป็นโรงสีขนาดกลางและขนาดใหญ่ต้องขออนุญาต) การที่บริษัท ก. จำกัด ได้ทำสัญญาเช่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่เป็นอาคารสีข้าว โกดังข้าว ลานตากข้าว เครื่องจักรที่เป็นชุดสีหรือปรับปรุงคุณภาพข้าว เครื่องชั่ง เครื่องมือ

^๑ มาตรา ๙ ในเขตควบคุมการค้าข้าว ผู้ประกอบการค้าข้าวประเภทสีซึ่งคณะกรรมการสั่งให้ขออนุญาตประกอบการค้าข้าว ต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการก่อนจึงจะทำการค้าข้าวได้

อุปกรณ์จัดคุณภาพข้าว และอุปกรณ์อื่น ๆ ในการประกอบการค้าข้าวประเภทโรงสีข้าวกับบริษัท ข. จำกัด ซึ่งเป็นสถานที่เดียวกันกับที่ศาลจังหวัดอุบลราชธานีได้มีคำพิพากษาว่า ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของธนาคาร และธนาคารไม่ประสงค์ให้ผู้ใดนำทรัพย์สินดังกล่าวไปไปประโยชน์หรือนำไปแอบอ้างเพื่อเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว ด้วยเหตุนี้ บริษัท ก. จำกัด จึงไม่มีสถานประกอบการโรงสีที่จะขออนุญาตประกอบกิจการค้าข้าว ประเภทสีข้าว ซึ่งเป็นสาระสำคัญในการประกอบกิจการค้าข้าว ดังนั้น แม้ว่าบริษัท ก. จำกัด จะได้ยื่นเอกสารหลักฐานประกอบคำขอครบถ้วนก็ไม่สามารถออกหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว ประเภทสีข้าวได้

กองกฎหมาย
กรมการค้าภายใน
กันยายน ๒๕๖๓